

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN THỊ LAN ANH

QUẢN LÝ DẠY HỌC MÔN LỊCH SỬ
THEO HƯỚNG TRẢI NGHIỆM
Ở CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ
THỊ XÃ ĐÔNG TRIỀU, TỈNH QUẢNG NINH

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 20180

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN THỊ LAN ANH

**QUẢN LÝ DẠY HỌC MÔN LỊCH SỬ
THEO HƯỚNG TRẢI NGHIỆM
Ở CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ
THỊ XÃ ĐÔNG TRIỀU, TỈNH QUẢNG NINH**

Ngành: QUẢN LÝ GIÁO DỤC
Mã số: 8.14.01.14

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Phùng Thị Hằng

THÁI NGUYÊN - 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các kết quả nghiên cứu là trung thực và chưa được công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Lan Anh

LỜI CẢM ƠN

Với tình cảm chân thành, em xin bày tỏ lòng biết ơn và sự kính trọng tới Lãnh đạo trường Đại học sư phạm - Đại học Thái Nguyên, các Thầy giáo Cô giáo đã tham gia giảng dạy và cung cấp những kiến thức cơ bản, sâu sắc, tạo điều kiện giúp đỡ em trong quá trình học tập và nghiên cứu tại nhà trường.

Đặc biệt, với tấm lòng thành kính, em xin gửi lời cảm ơn sâu sắc nhất đến PGS.TS Phùng Thị Hằng, người đã trực tiếp hướng dẫn khoa học và tận tình giúp đỡ em trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Tác giả cũng xin gửi lời cảm ơn Lãnh đạo UBND, Phòng GD&ĐT, Cán bộ quản lý và giáo viên các trường THCS thị xã Đông Triều tỉnh Quảng Ninh cùng bạn bè, người thân đã tạo điều kiện cả về thời gian, vật chất, tinh thần cho tác giả trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn, mặc dù bản thân em đã luôn cố gắng nhưng chắc chắn không tránh khỏi những khiếm khuyết. Kính mong được sự góp ý, chỉ dẫn của các Thầy, các Cô và các bạn đồng nghiệp.

Em xin trân trọng cảm ơn!

Quảng Ninh, ngày 10 tháng 11 năm 2018

Tác giả

Nguyễn Thị Lan Anh

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG, BIỂU ĐỒ	v
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	3
3. Đối tượng và khách thể nghiên cứu	3
4. Giới hạn nghiên cứu của đề tài	3
5. Giả thuyết khoa học	3
6. Nhiệm vụ nghiên cứu	3
7. Phương pháp nghiên cứu	4
8. Cấu trúc luận văn	5
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ QUẢN LÝ DẠY HỌC MÔN LỊCH SỬ THEO HƯỚNG TRẢI NGHIỆM Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ	6
1.1. Tổng quan về lịch sử nghiên cứu vấn đề	6
1.1.1. Trên thế giới.....	6
1.1.2. Ở Việt Nam.....	8
1.2. Một số khái niệm cơ bản của đề tài	10
1.2.1. Quản lý, quản lý giáo dục.....	10
1.2.2. Dạy học	12
1.2.3. Dạy học theo hướng trải nghiệm	14
1.2.4. Quản lý dạy học theo hướng trải nghiệm	15
1.3. Một số vấn đề cơ bản về quản lý dạy học môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm ở trường THCS	17
1.3.1. Dạy học môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm ở trường THCS	17
1.3.2. Quản lý dạy học môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm ở trường THCS	25
1.4. Các yếu tố ảnh hưởng đến quản lý dạy học môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm ở trường THCS	32

1.4.1.	Các yếu tố chủ quan.....	32
1.4.2.	Các yếu tố khách quan.....	32
Chương 2. THỰC TRẠNG QUẢN LÝ DẠY HỌC MÔN LỊCH SỬ THEO		
HƯỚNG TRẢI NGHIỆM Ở CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ		
THỊ XÃ ĐÔNG TRIỀU, TỈNH QUẢNG NINH.....		
2.1.	Khái quát chung về địa bàn nghiên cứu	36
2.1.1.	Khái quát về tình hình kinh tế - xã hội thị xã Đông Triều, tỉnh Quảng Ninh	36
2.1.2.	Khái quát về tình hình giáo dục THCS thị xã Đông Triều.....	37
2.2.	Mục đích, nội dung, phương pháp khảo sát.....	40
2.2.1.	Mục đích khảo sát.....	40
2.2.2.	Nội dung khảo sát	40
2.2.3.	Phương pháp khảo sát.....	40
2.3.	Thực trạng hoạt động dạy học môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm ở các trường THCS thị xã Đông Triều, tỉnh Quảng Ninh.....	41
2.3.1.	Thực trạng nhận thức của CBQL, GV và HS về tầm quan trọng của dạy học môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm ở trường THCS.....	41
2.3.2.	Thực trạng triển khai nội dung dạy học môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm ở các trường THCS thị xã Đông Triều	43
2.3.3.	Thực trạng về các hình thức dạy học môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm ở các trường THCS thị xã Đông Triều, tỉnh Quảng Ninh	47
2.3.4.	Thực trạng về các phương pháp dạy học môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm ở các trường THCS Thị xã Đông Triều, tỉnh Quảng Ninh.....	50
2.3.5.	Thực trạng kỹ năng tổ chức hoạt động trải nghiệm môn Lịch sử cho học sinh của giáo viên	51
2.3.6.	Thực trạng về điều kiện tổ chức dạy học môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm ở các trường THCS thị xã Đông Triều, tỉnh Quảng Ninh.....	53
2.4.	Thực trạng quản lý hoạt động dạy học môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm ở các trường THCS thị xã Đông Triều, tỉnh Quảng Ninh	54
2.4.1.	Thực trạng lập kế hoạch dạy học môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm ở các trường THCS thị xã Đông Triều, tỉnh Quảng Ninh	54

2.4.2.	Thực trạng tổ chức dạy học môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm ở các trường THCS thị xã Đông Triều, tỉnh Quảng Ninh.....	56
2.4.3.	Thực trạng chỉ đạo DH môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm ở các trường THCS thị xã Đông Triều, tỉnh Quảng Ninh.....	58
2.4.4.	Thực trạng kiểm tra, đánh giá hoạt động dạy học môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm ở các trường THCS thị xã Đông Triều, tỉnh Quảng Ninh.....	59
2.4.5.	Những yếu tố ảnh hưởng đến quản lý dạy học môn lịch sử theo hướng trải nghiệm ở các trường THCS thị xã Đông Triều, tỉnh Quảng Ninh.....	61
2.5.	Đánh giá chung về thực trạng quản lý dạy học môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm ở các trường THCS thị xã Đông Triều, tỉnh Quảng Ninh.....	62
2.5.1.	Những điểm mạnh	63
2.5.2.	Những điểm yếu	64
2.5.3.	Nguyên nhân.....	65
2.5.4.	Các vấn đề cần giải quyết.....	65
	Tiểu kết chương 2	66
	Chương 3. BIỆN PHÁP QUẢN LÝ DẠY HỌC MÔN LỊCH SỬ THEO HƯỚNG TRẢI NGHIỆM Ở CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ THỊ XÃ ĐÔNG TRIỀU, TỈNH QUẢNG NINH.....	67
3.1.	Các nguyên tắc đề xuất biện pháp	67
3.1.1.	Đảm bảo tính thực tiễn và khả thi của các biện pháp.....	67
3.1.2.	Đảm bảo tính hiệu quả của các biện pháp	67
3.1.3.	Đảm bảo tính đặc thù môn học.....	67
3.1.4.	Đảm bảo tính toàn diện và đồng bộ của các biện pháp	68
3.2.	Các biện pháp quản lý hoạt động dạy học môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm ở các trường THCS thị xã Đông Triều, tỉnh Quảng Ninh.	68
3.2.1.	Tăng cường nâng cao nhận thức cho CBQL, GV, HS và các lực lượng giáo dục về tầm quan trọng của dạy học theo hướng trải nghiệm ở trường THCS	68
3.2.2.	Xây dựng kế hoạch DH môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm phù hợp với tình hình thực tiễn.....	71
3.2.3.	Đẩy mạnh công tác bồi dưỡng năng lực dạy học môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm cho giáo viên ở các trường THCS.....	72

3.2.4.	Chỉ đạo đa dạng hóa nội dung và hình thức trải nghiệm trong dạy học môn Lịch sử ở các trường THCS.....	75
3.2.5.	Đổi mới phương thức kiểm tra, đánh giá kết quả dạy học môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm ở các trường THCS	77
3.2.6.	Đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị phục vụ DH môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm ở các trường THCS	79
3.3.	Mối quan hệ giữa các biện pháp	80
3.4.	Khảo nghiệm tính khả thi, cần thiết của các biện pháp quản lý đề xuất	81
3.4.1.	Đối tượng khảo nghiệm	81
3.4.2.	Cách đánh giá	81
3.4.3.	Kết quả đánh giá	82
	Tiểu kết chương 3	84
	KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	85
1.	Kết luận.....	85
2.	Khuyến nghị.....	86
	TÀI LIỆU THAM KHẢO	88
	PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Viết tắt	Viết đầy đủ
CNH - HĐH	Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa
GD	Giáo dục
GV	Giáo viên
GVBM	Giáo viên bộ môn
GVCN	Giáo viên chủ nhiệm
HĐDH	Hoạt động dạy học
HĐTN	Hoạt động trải nghiệm
HS	Học sinh
HT	Hiệu trưởng
LS	Lịch sử
PHHS	Phụ huynh học sinh
PPDH	Phương pháp dạy học
QL	Quản lý
QLGD	Quản lý giáo dục
THCS	Trung học cơ sở

DANH MỤC CÁC BẢNG, BIỂU ĐỒ

Bảng:

Bảng 2.1:	Quy mô mạng lưới trường, lớp, HS cấp THCS	37
Bảng 2.2:	Kết quả xếp loại học lực môn Lịch sử của học sinh các trường THCS thị xã Đông Triều trong 3 năm trở lại đây	38
Bảng 2.3:	Đội ngũ cán bộ quản lí các trường THCS 3 năm qua	39
Bảng 2.4:	Đội ngũ giáo viên dạy môn Lịch sử các trường THCS 3 năm qua.....	39
Bảng 2.5:	Nhận thức của CBQL, GV về mức độ quan trọng của dạy học môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm	41
Bảng 2.6:	Đánh giá về vai trò của việc tổ chức hoạt động dạy học môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm	42
Bảng 2.7:	Mức độ thực hiện các nội dung dạy học môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm	45
Bảng 2.8:	Đánh giá của CBQL, GV về mức độ thực hiện các hình thức dạy học môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm	47
Bảng 2.9:	Nhu cầu của học sinh về các hình thức học môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm	49
Bảng 2.10:	Đánh giá của CBQL, GV về mức độ thực hiện các phương pháp dạy học môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm	50
Bảng 2.11:	Thực trạng kỹ năng tổ chức hoạt động trải nghiệm môn Lịch sử cho học sinh của giáo viên các trường THCS thị xã Đông Triều.....	52
Bảng 2.12:	Đánh giá của giáo viên về các điều kiện trong việc tổ chức DH môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm	53
Bảng 2.13:	Đánh giá của CBQL, GV về việc xây dựng kế hoạch DH môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm của hiệu trưởng các trường THCS thị xã Đông Triều	54
Bảng 2.14:	Đánh giá của CBQL, GV về việc tổ chức DH môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm	57
Bảng 2.15:	Thực trạng chỉ đạo tổ chức DH môn Lịch sử theo hướng trải nghiệm ở các trường THCS Đông Triều, tỉnh Quảng Ninh	58